

Parlamentul României
Senat

Comisia juridică, de numiri,
Disciplină, imunități și validări
XIX/ 254 / 05.09.2023

RAPORT

**Asupra Proiectului de lege pentru modificarea art.369 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal
(L 449/2023)**

În conformitate cu prevederile art.70 din *Regulamentul Senatului*, republicat, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a fost sesizată spre dezbateri, în **fond**, cu **Proiectul de lege pentru modificarea art.369 din Legea nr.286/2009 privind Codul penal**, înregistrată cu adresa nr. L 449/2023 (b485/2023), inițiator Guvernul României.

Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări, în ședința din 5 septembrie 2023, a adoptat, cu majoritate de voturi ale membrilor prezenți, un **raport de admitere, fără amendamente**.

Proiectul de lege reglementează modificarea art. 369 din Codul Penal, în sensul **ca incitarea publicului**, prin orice mijloace, la violență, ură sau discriminare împotriva unei categorii de persoane sau împotriva unei persoane pe motiv că face parte dintr- anumită categorie de persoane definită pe criterii de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA **să nu mai fie condiționată, pentru a constitui infracțiunea de Incitare** la violență, ură sau discriminare, de faptul că **făptuitorul consideră apartenența la vreuna dintre aceste categorii de persoane o cauză a inferiorității unei persoane în raport cu celelalte**.

Prezentăm, în cele ce urmează, modificarea art. 369 astfel cum este propusă prin proiect, comparativ cu textul în vigoare:

Nr. Crt.	Art. 369 Cod penal - în vigoare	Text proiect de lege – modificarea art. 369 Cod penal (L449/2023)
1.	<p>Art. 369. - Incitarea publicului, prin orice mijloace, la violență, ură sau discriminare împotriva unei categorii de persoane sau împotriva unei persoane pe motiv că face parte dintr-o anumită categorie de persoane definită pe criterii de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.</p>	<p>Art. 369. - Incitarea publicului, prin orice mijloace, la violență, ură sau discriminare împotriva unei categorii de persoane sau împotriva unei persoane pe motiv că face parte dintr-o anumită categorie de persoane definită pe criterii de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.</p> <p><i>(prin proiectul de lege se elimină sintagma “considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte”)</i></p>

Astfel cum se învederează în Expunerea de motive la proiectul de lege, Comisia Europeană, la data de 19.04.2023, a adoptat un pachet decizional privind cazurile de încălcare a dreptului UE în domeniul justiției. Printre deciziile adoptate în acest context se numără și emiterea scrisorii suplimentare de **punere în întârziere** în cauza 2016/2075 - având ca **obiect neîndeplinirea obligațiilor** prevăzute la art. 1 alin. (1) din Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind **combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal**. Conform evaluării Comisiei Europene, deși România a soluționat aspectele problematice formulate în scrisoarea inițială de punere în întârziere din data de 30.10.2020, art. 369 C. pen., astfel cum a fost modificat (prin Legea nr. 170/2022 pentru modificarea art. 369 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, M. Of. nr. 548 din 06 iunie 2022), prezintă un nou aspect problematic și, prin urmare, **România nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul art. 1 alin. (1) lit. (a) din Decizia-cadru** menționată. **În opinia Comisiei Europene**, prin modificările aduse articolului 369 din Codul penal a fost introdusă o **condiție suplimentară** pentru sancționarea faptei ca infracțiune, și anume condiția ca **criteriile de discriminare** enumerate în cuprinsul articolului să fie considerate de făptuitor drept **cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte**. Comisia consideră că **acest aspect reprezintă o cerință suplimentară, neprevăzută la art. 1 alin. (1) lit. (a) din Decizia-cadru și care limitează domeniul de aplicare al acestei dispoziții.**

În esență, pentru protejarea, prin lege, a unei categorii de persoane sau a unei persoane de acțiunea de incitare a publicului la violență, ură sau discriminare, în condițiile evoluției fără precedent a mijloacelor de comunicare, a dezvoltării unor tehnici moderne de comunicații, prin care se poate dispersa rapid în mediul online, dar nu numai, orice fel de informații sau opinii, fără posibilitatea unei cenzuri reale și depline a acestora, se impune cu necesitate sancționarea acestei fapte cu cea mai gravă formă de răspundere juridică, răspunderea penală.

Astfel, incitarea publicului la violență, ură sau discriminare, pe motiv că o persoană sau un grup de persoane face parte din anumite categorii de personae, definite pe anumite criterii, va constitui infracțiunea de Incitare la violență, ură sau discriminare, fără nicio altă condiționare. Astfel, prin reglementarea propusă, nu se mai ia în considerare poziția subiectivă a făptuitorului față de criteriul categoriei de personae din care consideră că face parte subiectul pasiv al infracțiunii (victima). O persoană sau un grup de personae trebuie să fie protejate eficient de către statul român de acțiunile de violențe, ură sau discriminare inclusiv în fază incipientă, în faza de incitare a publicului, neavând vreo relevanță, la stabilirea existenței infracțiunii, motivul pentru care infractorul, raportându-se la acea categorie de personae considerate aparținătoare, incită la violență, ură sau discriminare. Persoanele sau categoriile de persoane trebuie protejate la fel prin lege, indiferent de motivele care declanșează acțiunea agresivă, infracțională a făptuitorului, indiferent de valorile personale ale acestuia prin filtrul cărora se raportează la posibilele victime.

Dealtfel, opțiunea de asigurare a protecției penale unei personae/categorii de persoane doar pentru că făptuitorul consideră apartenența acesteia la o anumită categorie de personae ca motiv de inferioritate a persoanei/categoriei de persoane respective în raport cu celelalte ar constitui o discriminare cu privire la persoanele/categoriile de personae care sunt, de asemenea, supuse incitării publicului la violență, ură sau discriminare, dar pe orice alt motiv decât de inferioritate. În consecință, modificarea propusă prin prezentul proiect de lege poate fi privită ca o valorificare a principiului constituțional al egalității în fața legii.

Necesitatea reacției statului român, în primul rând prin legiferare, în această ipoteză, trebuie privită și ca o expresie a valorificării caracterelor și atributelor statale (stat național, suveran și independent, unitar și indivizibil, stat de drept democratic și social), consfințite prin Constituția României, și a valorilor supreme pe care acesta se bazează (demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic). Libertatea gândirii și a opiniilor, inclusiv într-un stat democratic, nu trebuie să aibă ca și consecințe atingerea adusă vieții private, siguranței persoanei (viața și integritatea corporală), demnității, liberei dezvoltări a personalității umane, în general.

Consiliul Legislativ a avizat favorabil proiectul de lege.

Membrii Comisiei juridice, în ședința din 5 septembrie 2023, au examinat proiectul de lege și, în urma dezbaterilor, au hotărât să adopte un **raport de admitere**, fără amendamente.

Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări supune votului plenului Senatului raportul de admitere, fără amendamente, și proiectul de lege.

În raport cu obiectul și conținutul reglementării, proiectul de lege înregistrat cu **L 449/2023** se încadrează în categoria legilor **organice**, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituția României, republicată, și urmează să fie luat în dezbateri de Senat în conformitate cu prevederile art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

Potrivit prevederilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, Senatul este primă Cameră sesizată.

PREȘEDINTE,

Senator Cristian ~~Augustin~~ Miculescu Țâgârlaș

SECRETAR,

Senator Laura Mihaela Moagher

Consilier, Camelia Popescu